

HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUSE PÕHIMÕTTED GARANT ERAKOOLIS

Alus: Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus §§ 18, 46 - 53

MÕISTED

1. Haridusliku erivajadusega (edaspidi HEV) õpilane on õpilane, kelle andekus, õpiraskused, tervises seisund, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õpest eemalviibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppesises, õppeprotsessis, õppeajas, õppekoormuses, õppekeskkonnas (nagu õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogid), taotletavates õpitudlemustes.
2. Õpilase andekust käsitletakse haridusliku erivajadusena, kui õpilane oma kõrgete võimete tõttu omab eeldusi saavutada väljapaistvaid tulemusi ning on näidanud kas eraldi või kombineeritult eelkõige järgmisi kõrgeid võimeid: üldine intellektuaalne võimekus, akadeemiline võimekus, loominguiline mõtlemine, liidrivõimed, võimed kujutavas või esituskunstis jm.
3. Individuaalne õppekava on hariduslike erivajadustega õpilaste jaoks koostatud õppekava, milles kirjeldatakse õpilasele vajalikke tingimusi võimetekohaseks õppimiseks ja arenemiseks. Selle koostamisel kaasatakse lapsevanem ning vajaduse kohaselt aineõpetajad, tugispetsialistid.
4. Individuaalne käitumise tugikava on haridusliku erivajadusega õpilase jaoks koostatud kirjalik kokkulepe, mis loob õpilasele tingimused käitumuslike probleemide ületamiseks ja arendab sotsiaalseid oskusi.
5. Tugiteenus on logopeedi, psühholoogi, sotsiaalpedagoogi ja teiste spetsialistide poolt osutatud teenus.
6. Tugimeede on tarvitusele võetav abinõu, mida rakendatakse eesmärgiga toetada õpilasi õpitudlemuste omandamisel, käituma kooli kodukorra kohaselt ja teistest lugu pidama ning ennetada turvalisust ohustavate olukordade tekkimist koolis.

HEV ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUSE PÕHIMÕTTED

1. Kaasavas hariduses on saavutussihiks individuaalne parim võimalik tulemus. HEV õpilase õppe korraldamisel lähtutakse kaasava õppe põhimõtetest, mille kohaselt üldjuhul õpib haridusliku erivajadusega õpilane tavaklassis.
2. Õpetajat iseloomustab valmisolek võimalikult varakult märgata oma klassis hariduslike erivajadustega õpilasi. Õpetajad jälgivad õpilaste arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet õpilaste vajaduste kohaselt: selgitatakse välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valitakse sobivad õppemeetodid ning korraldatakse vajadusel diferentseeritud õpet.
3. Kui õpilase hariduslik erivajadus tuleneb andekusest, tagatakse talle individuaalse õppekava rakendamine ning vajadusel täiendav juhendamine aineõpetajate või teiste vastava valdkonna spetsialistide poolt.

HEV ÕPILASTELE KOHALDATAVAD ERISUSED

1. Eestis vähem kui kolm aastat elanud õpilase puhul võib vanema taotlusel loobuda B-võõrkeele õppes.
2. Varem välisriigis õppinud õpilane, kes on enne lõpueksamite toimumist Eestis põhikoolis õppinud kuni kolm järjestikust õppeaastat ning kellele on eesti keele õppimiseks koostatud individuaalne õppekava, võib eesti keele või eesti keele teise keelena eksami sooritada temale koostatud individuaalse õppekava põhjal ettevalmistatud koolieksamina.

ÕPETAJAD JA TUGISPETSIALISTID

1. Klassiõpetaja /aineõpetaja
  - 1.1 Õpilase probleemide esmane märkaja on klassiõpetaja või aineõpetaja.
  - 1.2 Õpetaja kasutab tundides õpilase eripärast lähtuvalt individuaalset juhendamist ja sobivat õppevara.
  - 1.3 Väljaspool tundi lisanduvad vajadusel konsultatsioonitunnid, järeleaitamisetunnid ja töö pikapäevarühmas.
  - 1.4 Klassiõpetaja teavitab vanemat probleemsest valdkonnast, nõustab ja juhendab.
  - 1.5 Õpetaja analüüsib õpilasele osutatud õpiabi ning annab hinnangu valitud meetodite tulemuslikkusele.
  - 1.6 Vajadusel kaasab tugispetsialiste, et kohaldada tõhusamat õpiabi tunnis või tunniväliselt.

2. Logopeed

2.1 Logopeed pöörab tähelepanu lugemisoskuse (nii funktsionaalse kui ka vilumuse) parandamisele ning õigekirjaoskuse korrigeerimisele läbi eesti keele õpetamise erimetoodika.

2.2 Logopeed osaleb erivajaduste väljaselgitamisel, logopeedilise abi planeerimisel ning korraldamisel. Ta teeb koostööd õpetaja ja lapsevanemaga, et leida parimad võimalused lugemis-, kirjutamis- ja kõneraskustega õpilaste õpetamisel. Logopeed osaleb õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi täitmisel, tugigrupi koosolekutel, vajadusel õpilase individuaalse õppekava koostamisel ja rakendamisel. Logopeed koostab ühise töökava logopeedilist abi saavatele õpilastele.

3. Koostöö õppenõustamiskeskuse spetsialistidega

3.1 Lähtuvalt eesmärkidest suunatakse õpilane koos vanemaga spetsialisti (psühholoog, eripedagoog, sotsiaalpedagoog) vastuvõtule.

3.2 Nõustamisteenust kasutatakse ka õpetajate ja kooli tugispetsialistide abistamiseks.

4. Nõustamiskomisjoni suunamine

4.1 Õpilase püsiva õpiedutuse puhul ning juhul, kui õpiabi/logopeediline abi või individuaalne õppekava ei ole andnud soovitud tulemusi, suunatakse õpilane nõustamiskomisjoni.

4.2 Lapsevanem annab nõusoleku lapse täiendavaks pedagoogilis-psühholoogiliseks uuringuks ning osaleb lapsega uuringutel.

HEV ÕPILASTELE RAKENDATAVAD TUGIMEETMED

1. Direktori otsusel rakendatakse järgmisi tugimeetmed:

1.1 arenguestluse läbiviimine;

1.2 individuaalse õppekava rakendamine;

1.3 õpilase vastuvõtmine pikapäevarühma;

1.4 soovitus õpilase vastuvõtmiseks kooli juures tegutsevasse huvi- või aineringi;

1.5 tugispetsialisti teenuse osutamine väljaspool kooli.

2. Tugimeetmed nõustamiskomisjoni soovitusel ja vanema nõusolekul on:
  - 2.1 õpilase üleviimine põhiharidust omandavate õpilaste väikeklassi;
  - 2.2 õppe korraldamine põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava järgi;
  - 2.3 põhikooli riiklikus õppekavas ettenähtud õpitulemuste asendamine või vähendamine või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine;
  - 2.4 terviseseisundist tuleneva koduõppe rakendamine.
3. Vajaduse korral saavad õpilased osa järgmistest tugimeetmetest:
  - 3.1 vanema soovil koduõppe rakendamine;
  - 3.2 andekate õpilaste toetamine;
  - 3.3 konsultatsioonid väljaspool õppetunde;
  - 3.4 meditsiiniline abi.
4. Koostöö väljaspool kooli toimub järgmiste komisjonide ja koostööpartneritega:
  - 4.1 alaealiste ja laste nõustamiskomisjon;
  - 4.2 kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötajad ja lastekaitsetöötajad;
  - 4.3 noorsoopolitsei;
  - 4.4 perearstid, psühholoogid, psühhiaatrid;
  - 4.5 õppenõustamiskeskused, tugikeskused, rehabilitatsioonikeskused,
  - 4.6 huvialakoolid ja noortekeskused;
  - 4.7 MTÜ – d ja erinevad projektid.

DIREKTORI OTSUSEL RAKENDATAVAD TUGIMEETMED

1. Arenguveestluse läbiviimine

Õpilase arengu toetamiseks korraldab klassijuhataja õpilase ja ta vanematega vähemalt üks kord õppeaasta jooksul kõigile osapooltele sobival ajal arenguveestluse lähtuvalt kooli arenguveestluse korraldamise korrast.

Arenguveestluse põhjal lepitakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides.

2. Individuaalse õppekava rakendamine

- 2.1 Kool võib teha õpilast õpetades muudatusi või kohandusi õppeajas, õppesisus, õppeprotsessis ja õppekeskkonnas. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes kooli õppekavaga või riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemuste vähendamine või

Erakool Garant

asendamine, koostatakse õpilasele riiklikes õppekavades sätestatud tingimustel individuaalne õppekava.

2.2 Kui haridusliku erivajadusega õpilasele koostatud individuaalse õppekavaga nähakse ette riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine, rakendatakse individuaalset õppekava nõustamiskomisjoni soovitusel.

2.3 Individuaalse õppekava taotluse esitab direktorile haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija või lapsevanem. Individuaalse õppekava koostamisel kaasatakse õpilase vanem ning vajaduse kohaselt õpetajaid ja tugispetsialiste. Individuaalse õppekava rakendamise otsuse kinnitab direktor käskkirjaga.

3. Õpilase vastuvõtmine pikapäevarühma

3.1 Pikapäevarühma võetakse õpilane vanema avalduse alusel.

3.2 Pikapäevarühmas korraldatava õppekavavälise tegevusena pakutakse õpilasele järelevalvet ning pedagoogilist juhendamist ja suunamist õppest vaba aja sisustamisel, koduste õpiülesannete täitmisel, huvitegevuses ning huvide arendamisel.

3.3 Pikapäevarühma töökorralduse ja päevakava kehtestab kooli direktor.

4. Õpilase vastuvõtmine kooli juures tegutsevasse huvi- või aineringi

4.1 Huvitegevuse eesmärgiks on välja selgitada kõrgendatud võimete ja huvidega õpilased ning võimaldada neil tegeleda huvialadega vabal ajal.

4.2 Aineringid toetavad koolis õppeprotsessi ja ennetavad õpilaste õpi-ja käitumisprobleeme ning aitavad andekatel õpilastel tegeleda süvendatult huvipakkuva ainevaldkonnaga.

4.3 Ainealaste ringitundide maht ja tegevuse ajakava lepatakse kokku juhendajatega septembri esimeste nädalate jooksul, ringide töö algab võimalusel septembris või oktoobris.

4.4 Koolis toimuva huvitegevuse info ja ringide töötamise graafikud on kooli veebilehel.

TUGIMEETMED NÕUSTAMISKOMISJONI SOOVITUSEL JA VANEMA NÕUSOLEKUL ON:

1. Kõikidele lihtsustatud õppel olevatele õpilastele koostatakse individuaalne õppekava.

2. Õpilase üleviimine põhiharidust omandavate õpilaste väikeklassi. Väikeklassi võetakse vastu või viiakse üle õpilane, kelle erivajadus on tingitud:
  - 1) aktiivsuse- ja tähelepanuhäirest või;
  - 2) autismi spektri häirest või;
  - 3) sõltuvushäirest, mis on tingitud alkoholi, narkootilise, toksilise või psühhotroopse aine sõltuvusprobleemidest või;
  - 4) muust psüühilisest seisundist tulenevast vajadusest, mis takistavad õppimist suurema arvuga õpilastega klassis.
- 2.1 Õpetamisel kasutatakse erivajaduse spetsiifikast tulenevat eripedagoogilist õppemetoodikat.

VAJADUSE KORRAL RAKENDATAKSE JÄRGMISI TUGIMEETMEID:

1. Vanema soovil koduõppe rakendamine
  - 1.1 Põhiharidust omandavat õpilast võib õpetada vanema taotlusel koduõppes. Õpilasele koduõppe rakendamiseks esitab vanem kooli direktorile kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis taotluse hiljemalt 20. augustiks, kui koduõpet soovitakse rakendada alates õppeaasta algusest, ning hiljemalt 20. detsembriks, kui koduõpet soovitakse rakendada alates II poolaasta algusest.
  - 1.2 Taotluses tuleb näidata vanema soovil koduõppele viimise põhjused ja andmed isiku kohta, kes hakkab last õpetama. Õpilasele vanema taotlusel koduõppe rakendamise otsus tehakse üldjuhul õppeaasta või poolaasta alguses. Otsuse vanema taotlusel koduõppe rakendamise kohta teeb kooli õppenõukogu.
  - 1.3 Koduõpet vanema taotlusel korraldab ja finantseerib vanem, kes vastutab ka õpitulemuste saavutamise eest.
  - 1.4 Kool võimaldab õpilasel kasutada tasuta vähemalt kooli õppekava läbimiseks vajalikke õpikuid, tööraamatuid, töövihikuid ja töölehti.
  - 1.5 Vanema taotlusel koduõppel õppivale õpilasele koostab koduõpet läbiviiv isik koostöös kooliga kooli õppekavast lähtudes individuaalse õppekava. Individuaalses õppekavas määratakse kindlaks õpetajad, kes kooli poolt kontrollivad õpitulemuste omandamist.
  - 1.6 Vanema taotlusel koduõppel õppiva õpilase hindamise korraldus määratakse individuaalses õppekavas, arvestades seejuures riiklikus õppekavas hindamisele sätestatud nõudeid.

Erakool Garant

- 1.7 Kool kontrollib vähemalt üks kord poolaastas individuaalses õppekavas sätestatud õpitulemuste omandamist. Koduõpet läbiviiv isik võib viibida õpilase õpitulemuste hindamise juures. Õpilase kokkuvõtvad hinded kantakse klassipäevikusse.
  - 1.8 Koolil on õigus katkestada õppenõukogu otsusega koduõpe, kui kooli poolt õpitulemuste omandamise kontrolli käigus ilmneb, et õpilasel on individuaalse õppekavaga määratletud õpitulemused suures mahus saavutamata.
  - 1.9 Põhiharidust omandavat õpilast, kes ajutiselt omandab välisriigi õppeasutuses sama taseme haridust, ei arvata nominaalse õppeaja jooksul kooli õpilaste nimekirjast välja, kui talle rakendatakse välisriigis õppimise ajal vanema taotlusel koduõpet.
2. Andekate õpilaste toetamine
- 2.1 Õpilase andekust käsitletakse haridusliku erivajadusena, kui õpilane oma kõrgete võimete tõttu omab eeldusi saavutada väljapaistvaid tulemusi ning on näidanud kas eraldi või kombineeritult eelkõige järgmisi kõrgeid võimeid: üldine intellektuaalne võimekus, akadeemiline võimekus, loominguline mõtlemine, liidrivõimed, võimed kujutavas või esituskunstis, psühhomotoorne võimekus.
  - 2.2 Andekate õpilaste väljaselgitamisel lähtutakse ka litsensitud spetsialistide poolt läbiviidud standardiseeritud testide tulemustest, väga heade tulemuste saavutamisest üleriigilistel või rahvusvahelistel aineolümpiaadidel, konkurssidel või võistlustel ning valdkonna ekspertide hinnangutest.
  - 2.3 Töös andeka õpilasega korrastab õpetaja regulaarselt õppekavas määratletud tegevusi nii, et andekad õpilased saaksid töötada tempos ja tasemel, mis vastab nende võimetele, julgustavad õpilasi silma paistma, olema loovad ja tootlikud. Andekale õpilasele koostatakse tema arengu toetamiseks individuaalne õppekava ning rakendatakse täiendavat juhendamist aineõpetaja poolt või teiste vastava valdkonna spetsialistide poolt. Andekat õpilast innustab aineõpetaja osalema olümpiaadidel, ainevõistlustel, ainealastes huviringides, projektitöodes, huvikoolis.
  - 2.4 Kool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde. Konsultatsioonide ja järeleaitamise tundide toimumise ajad on üleval kooli kodulehel. Järelevastamise ja järeltööde sooritamise kord on sätestatud kooli õppekava hindamise korralduses.

TUGIMEETMETE RAKENDAMINE JA TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE

1. Meetme rakendamise perioodil jälgivad õpilasega tegelevad õpetajad ja tugispetsialistid õpilase arengut ja toimetulekut.
2. Meetmete rakendamise tulemuslikkuse hindamiseks kirjeldavad kõik meetme rakendamisel osalenud õpetajad ja tugispetsialistid vähemalt üks kord õppeaastas meetme rakendamise lõpul õpilase arengut ja toimetulekut ning esitavad omapoolsed soovitusel.
3. Meetmete rakendamise perioodi lõpul hindab haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega meetme tulemuslikkust ning teeb ettepanekud vanemale ja vajaduse korral kooli direktorile edasisteks tegevusteks: meetme rakendamise lõpetamiseks; meetme rakendamise jätkamiseks samal või tõhustatud viisil; meetme vahetamiseks või muu meetme lisamiseks; täiendavate uuringute teostamiseks, eriarsti, erispetsialisti või nõustamiskomisjoni poole pöördumise soovitamiseks.
4. Meetme tulemuslikkusest teavitatakse ka lapsevanemat.

KINNITATUD

Direktori 28.08. 2013. a käskkirjaga nr 3-1T/2

KOOSKÕLASTATUD NÕUKOGUS

23.08. 2013. A PROTOKOLL NR 3

KOOSKÕLASTATUD ÕPPENÕUKOGUS

06.01.2014. A PROTOKOLL NR 3